

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА**

Факультет спеціальної та інклюзивної освіти

«Затверджено»

На засіданні Приймальної комісії
НПУ ім. М.П.Драгоманова
Протокол №5 від «18» лютого 2019 р.
Голова Приймальної комісії
Андрущенко В.П.

Рекомендовано

Вченою радою факультету спеціальної та
інклюзивної освіти
Протокол №5 від «24» січня 2019 р.
Голова Вченої ради
Шеремет М.К.

Програма вступного фахового випробування

для громадян України, іноземних громадян та осіб без громадянства, при
вступі на навчання для здобуття ступеня **магістра**
на базі здобутого ступеня бакалавра/магістра/
освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста

галузь знань: **01 Освіта / Педагогіка**

спеціальність: **016 Спеціальна освіта (логопедія)**

освітні програми: **Логопедія і практична психологія,**
Діагностико-консультативна логопедія,
Логопедія

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ (СПІВБЕСІДИ)

Програма фахового випробування (співбесіди) ставить за мету забезпечити єдність вимог щодо змісту та критеріїв оцінювання знань і практичних умінь студентів, узагальнити та систематизувати їхні знання з вивчених навчальних курсів, удосконалити практичні уміння та навички корекційно-виховної роботи з дітьми, які мають порушення мовленнєвого розвитку.

Основними завданнями програми є окреслення найважливіших проблем з теорії та спеціальних методик корекційного навчання і виховання дітей, які мають порушення мовленнєвого розвитку; розширення та уточнення основних понять, систематизація знань, які були висвітлені в курсах психолого-педагогічного циклу («Психологія», «Педагогіка», «Історія педагогіки», «Спецпедагогіка з історією», «Загальна вікова та педагогічна логопсихологія» тощо); розкриття взаємозв'язку діяльності педагога і вихованців; ознайомлення зі змістом та методами виховного впливу на особистість та колектив учнів, із методикою роботи з батьками школярів, що мають відхилення у мовленнєвому розвитку.

Програма вступного фахового випробування (співбесіди) розглядається у комплексі з такими навчальними дисциплінами освітньої програми освітнього ступеня бакалавр: «Спецметодика виховання осіб з ТПМ», «Педагогічна реабілітація осіб з ТПМ», «Спецметодика виховання осіб з ТПМ», «Педагогічна реабілітація осіб з ТПМ», «Спеціальна методика розвитку мовлення», «Спеціальна методика формування елементарних математичних уявлень», «Спеціальні методики виховання дітей із ТПМ», «Спеціальна дошкільна педагогіка», «Актуальні проблеми гри дошкільника» та ін.

До програми включені основні питання загальної теорії корекційного навчання і виховання дітей з порушеннями мовлення, організації корекційної роботи в дошкільних та шкільних закладах освіти, спеціальних методик навчання

та виховання зазначеної категорії дітей, а також визначено критерії оцінювання знань студентів.

Структура програми.

Програма вступного фахового випробування (співбесіди) складається з 7 розділів.

1. Пояснювальна записка вступного фахового випробування (співбесіди).
2. Критерії оцінювання знань абітурієнтів на вступному фаховому випробування.
3. Критерії оцінювання співбесіди.
4. Зміст програми фахового випробування (співбесіди).
5. Особливі умови для проходження вступних випробувань.
6. Структура білету вступного фахового випробування (співбесіди).
7. Список використаних джерел.

2. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ АБІТУРІЄНТІВ НА ВСТУПНОМУ ФАХОВОМУ ВИПРОБУВАННЯ

(ТІЛЬКИ ДЛЯ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ)

<i>За шкалою університету</i>	<i>Визначення</i>	<i>Характеристика відповідей абітурієнтів</i>	
		<i>на питання теоретичного змісту</i>	<i>на питання практичного змісту</i>
<i>0–99 бали</i>	<i>Низький</i>	Абітурієнт відмовляється від відповіді на питання білету або відповідає не по змісту запитань, не володіє навчальним матеріалом або викладає його нелогічно та непослідовно. практичні уміння та навички сформовані лише частково, практичні завдання	Завдання практичного змісту абітурієнт не виконує або виконує неправильно, практичні уміння та навички не сформовані.

		виконує з суттєвими помилками, не відповідає на додаткові запитання.	
100–139 балів	Задовільний	Відповіді абітурієнта на питання білету мають фрагментарний характер. Абітурієнт володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні, демонструючи знання отримані лише з основної літератури, допускає суттєві помилки, викладає матеріал непослідовно, демонструє часткові уміння аналізу навчального матеріалу, але має значні труднощі з його узагальненням та формулюванням висновків, не вміє їх аргументувати, не виявляє самостійності думки, власної позиції.	Завдання практичного змісту виконує репродуктивно, допускаючи суттєві помилки та неточності, має труднощі з визначенням мети завдань, на може обґрунтувати свою відповідь.
140–169 бали	Достатній	Абітурієнт дає повну відповідь на питання білету, володіє значним обсягом навчального матеріалу, що свідчить про оволодіння ним основною та частково додатковою літературою з курсу, викладає свої думки логічно та послідовно, проте допускає окремі несуттєві неточності,	В цілому правильно дає відповіді на питання практичного змісту, однак допускає окремі несуттєві неточності, виконує завдання переважно на продуктивно-репродуктивному рівні, демонструючи сформованість практичних умінь та навичок.

		демонструє здатність до аналізу та узагальнення, вміє робити висновки проте має певні труднощі з їх аргументуванням, а тому уникає висловлювання власної позиції.	
170–200 балів	Високий	Абітурієнт дає повну відповідь на питання білету, вільно володіє навчальним матеріалом, демонструє глибокі знання з різних розділів програми, логічно та послідовно викладає навчальний матеріал, демонструючи знання отримані як з основної, так і з додаткової літератури, уміє аргументувати свою думку, висловлює власне ставлення до проблем корекційної освіти дітей з ТПМ, демонструє свою світоглядну позицію, проявляє творчий підхід під час виконання практичних завдань.	Абітурієнт правильно виконує завдання практичного змісту, обґрунтовує свою відповідь, демонструє творчий підхід до їх розв'язання.

Оцінювання рівня знань абітурієнтів проводиться кожним із членів комісії окремо, відповідно до критеріїв оцінювання. Загальний бал оцінювання рівня знань абітурієнтів виводиться за результатами обговорення членами комісії особистих оцінок відповідей абітурієнта. Бали (оцінки) вступного фахового випробування виголошуються головою предметної комісії усім абітурієнтам, які брали участь у випробування після закінчення іспиту.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ СПІВБЕСІДИ.

Фахова комісія аналізує результати співбесіди методом експертної оцінки й колегіально приймає рішення: «рекомендовано до зарахування» або «не рекомендовано до зарахування» з урахуванням співбесіди з мови (української, російської).

4. ЗМІСТ ПРОГРАМИ ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ (СПІВБЕСІДИ)

Тема 1. Суть, зміст та загальні закономірності процесів корекційного навчання та виховання дітей з порушеннями мовлення.

Виховання та навчання. Суть процесів корекційного навчання та виховання. Основні закономірності навчання та виховання. Зміст навчально-виховного процесу. Завдання вчителя та виховання. Основна мета навчання та виховання. Рівні організації навчально-виховного процесу. Шляхи підвищення ефективності процесів навчання та виховання. Навчання і виховання як соціальні явище. Організація корекційного навчання та виховання в спеціальних закладах освіти.

Тема 2. Сучасні освітні системи.

Поняття про освітню систему. Компоненти освітньої системи. Фактори, що обумовлюють створення освітньої системи. Рушійні сили розвитку освітньої системи. Структура та етапи розвитку освітньої системи. Оцінка ефективності освітньої системи.

Тема 3. Принципи та методи навчання і виховання дітей з тяжкими порушеннями мовлення. Методичні прийоми.

Загальна характеристика принципів навчання і виховання дітей з тяжкими порушеннями мовлення. Поняття методу навчання і виховання у педагогічній діяльності. Класифікація методів навчання і виховання. Методи формування свідомості особистості. Методи організації діяльності та формування досвіду суспільної поведінки особистості. Методи стимулювання та мотивації діяльності та поведінки особистості. Методи контролю, самоконтролю та самооцінки у навчання і вихованні. Умови оптимального відбору та ефективного застосування методів навчання і виховання.

Тема 4. Освітня інтеграція дітей з порушеннями психофізичного розвитку.

Загальна характеристика поняття освітня інтеграція. Форми освітньої інтеграції. Інклюзія як форма освітньої інтеграції дітей з порушеннями психофізичного розвитку. Організація корекційної роботи в інклюзивному класі (групі).

Тема 5. Дитячий колектив як об'єкт та суб'єкт навчання і виховання.

Зміст поняття «колектив» у педагогіці. Основні характеристики дитячого колективу Структура дитячого колективу. Етапи та рівні розвитку дитячого колективу. Умови розвитку дитячого колективу. Особливості формування дитячого колективу. Методи вивчення дитячого колективу. Самоуправління у колективі. Організація колективної діяльності. Роль вихователя у формування міжособистісних відносин у колективі учнів з порушеннями мовленнєвого розвитку.

Тема 6. Сімейне виховання. Спільна діяльність родини та школи у процесі виховання.

Сімейне виховання дітей з тяжкими порушеннями мовлення. Мета сімейного виховання. Педагогічне вивчення дитини з порушеннями мовленнєвого розвитку в умовах сім'ї. Умови успішної взаємодії родини та школи. Сучасні проблеми сімейного виховання. Роль суспільних організацій у вихованні дитини з порушеннями мовлення.

Тема 7. Організація самовиховання дітей з порушеннями мовлення.

Самовиховання як найвищий етап виховного процесу. Структурні компоненти процесу самовиховання. Методи організації самовиховання дітей з порушеннями мовлення.

Тема 8. Розумове виховання дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку.

Поняття «розумовий розвиток» та «розумове виховання». Завдання розумового виховання. Сенсорне виховання. Методика сенсорного виховання. Створення умов для розумової діяльності дошкільників із ТПМ. Методи формування розумових здібностей. Засоби розумового виховання. Методи і прийоми реалізації завдань розумового виховання. Роль вихователя в активізації пізнавальних умінь та здібностей. Джерела розвитку математичного мислення.

Формування понять простору і часу. Порівняння предметів, предметних множин. Особливості ознайомлення з геометричними фігурами. Формування навичок лічби. Труднощі в оволодінні математичним матеріалом у дітей із ТПМ. Особливості засвоєння математичним матеріалом дошкільниками із ТПМ на різних вікових етапах.

Тема 9. Підготовка дошкільника із до школи.

Психологічна готовність до навчання в школі, її основні компоненти. Розумова готовність до навчання в школі. Мотиваційна готовність дитини до школи. Поняття мовленнєвої готовності до школи. Завдання та напрямки підготовки дошкільників із до школи. Особливості оволодіння елементами грамоти дошкільниками з ТПМ. Зміст підготовки дошкільника із ТПМ до школи.

Тема 10. Фізичне виховання дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку.

Форми фізичного виховання. Фізичне виховання та зміцнення здоров'я дитини із ТПМ. Режим дня. Правильне харчування. Система загартовування. Розвиток та удосконалення рухів. Корекційна спрямованість занять із фізичного виховання. Основні завдання фізичного виховання дошкільників із ТПМ. Методи та засоби фізичного виховання.

Тема 11. Естетичне виховання дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку.

Мета і завдання естетичного виховання дошкільників із ТПМ. Умови та засоби естетичного виховання. Методи естетичного виховання. Естетичне середовище. Естетична культура вихователя. Форми організації естетичного виховання. Особливості естетичного виховання дошкільників із ТПМ.

Тема 12. Трудове виховання дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку.

Мета і завдання трудового виховання дошкільників із ТПМ. Зміст праці дошкільників із ТПМ. Господарсько-побутова праця. Праця дітей у природі. Художня та ручна праця. Форми організації праці. Умови виховання та корекції порушень у дошкільників із ТПМ. Засоби трудового виховання. Керування працею дітей із ТПМ. Корекційна спрямованість трудового виховання в спеціальному закладі освіти.

Тема 13. Ігрова діяльність дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку.

Особливості ігрової діяльності дітей із ТПМ. Місце гри у педагогічному процесі. Зміст ігрової діяльності . Умови ігрової діяльності. Планування ігрової діяльності в різних вікових групах. Особливості організації ігрової діяльності дошкільників із різними мовленнєвими порушеннями. Керівництво ігровою діяльністю дошкільників із ТПМ.

Тема 14. Моральне виховання дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку.

Завдання морального виховання. Засоби та методи морального виховання. Зміст та методика морального виховання дітей із ТПМ. Засвоєння моральних норм. Виховання гуманності, колективізму. Проблема дружби та взаємодопомоги. Культура поведінки та спілкування дітей із ТПМ.

Тема 15. Національне виховання дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку.

Завдання національного виховання. Засоби та методи національного виховання. Зміст та методика національного виховання дітей із ТПМ. Народознавство, як напрям національного виховання. Формування знань про державу. Виховання національної свідомості та ідентифікації.

Тема 16. Економічне виховання дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку.

Завдання економічного виховання. Засоби та методи економічного виховання. Зміст та методика економічного виховання дітей із ТПМ. Формування економічної культури.

Виховання економності та ощадливості у дітей.

Тема 17. Екологічне виховання дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку.

Завдання екологічного виховання. Засоби та методи екологічного виховання. Зміст та методика екологічного виховання дітей із ТПМ. Формування екологічної свідомості та екологічної культури. Природоохоронні заходи в закладах освіти для дітей з ТПМ.

Тема 18. Статеве виховання дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку.

Завдання статевого виховання. Засоби та методи статевого виховання. Зміст та методика статевого виховання дітей із ТПМ. Формування статево-рольової поведінки. Формування культури міжстатевих стосунків.

5. Для пільгових категорій осіб, яким надано право складати вступні випробування (особи, які потребують особливих умов складання випробувань) в НПУ імені М.П.Драгоманова за рішенням Приймальної комісії створюються особливі умови для проходження вступних випробувань.

6. СТРУКТУРА БІЛЕТУ ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ (СПІВБЕСІДИ)

**Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова
Факультет спеціальної та інклюзивної освіти**

Ступінь: магістр

Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка

Спеціальність: 016 Спеціальна освіта (логопедія)

Освітні програми: Логопедія і практична психологія,

Діагностико-консультативна логопедія,

Логопедія

На базі ступеня/ОКР: бакалавр /магістр/ спеціаліст

**Вступне фахове
випробування**

Екзаменаційний білет № 4

1. Зв'язок корекційної педагогіки з іншими науками.
2. Розумове виховання дітей із ТПМ.
3. Розробити фрагмент заняття (виховного заходу), у якому реалізується метод опису.

*Затверджено на засіданні Приймальної комісії НПУ імені М. П. Драгоманова
протокол № 5 від «18» лютого 2019 р.*

Голова фахової комісії _____
Підпис

/ Шеремет М. К. /
Прізвище, ім'я, по-батькові

7. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Агеева И.А. Коррекционные техники в школе. СПб.: Речь, 2004.
2. Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами, Тези доповідей. Под. ред. С.С.Самойлова, А.А.Урбан. К., Університет "Україна", 2003.
3. Альтернативные модели воспитания в сравнительной педагогике. Новгород, 1994.
4. Бабанский Ю.К. Избранные педагогические труды. Сост. М.Ю.Бабанский. М., 2004.
5. Богданов О. С, Черепкова С. В. Нравственное воспитание старшеклассников. М., 2008.
6. Богущ А, Гавриш Т., Котик Т. Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у дошкільних навчальних закладах. К.: Видавничий Дім "Слово", 2006.
7. Бондар В.І., Синьов В.М., Тищенко В.В. Освіта дітей з особливостями психофізичного розвитку в Європі, Росії та Україні: порівняльний аналіз. *Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету ім. І.Огієнка*. Кам'янець-Подільський, 2012. С. 15-22.
8. Бондар В.І., Синьов В.М., Тищенко В.В. Чи приживеться північноамериканська модель інклюзії в Україні. *Рідна школа*. 2012. №8-9. С.20-27.
9. Васильев Ю. К. Экономическое образование и воспитание учащихся. М., 2003.

10. Введение в историю дошкольной педагогики. Под ред. С.Ф. Егорова. М.: Издательский центр «Академия», 2001.
11. Виговська, О. І. Творча педагогічна діяльність: теоретичний матеріал для лекції "Творча педагогічна діяльність" з курсу "Основи педагогічної творчості вчителя". К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 1997.
12. Вільчковський Е.С. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку: Навч. посібник. Львів. ВНТЛ, 1998.
13. Вільчковський Е.С., Курок О.І. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку: Навч. посібник для студ. дошк. фак. пед. навч. закладів. Суми: Університетська книга, 2004.
14. Гордин Л. Ю. Поощрения и наказания в воспитании детей. М., 2010.
15. Горелик Ф.Б. Воспитывая гражданина, формируя мировоззрение. М., 1996.
16. Гузій Н. В. Сутність і зміст педагогічної творчості та майстерності: методичні рекомендації. К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2007.
17. Гуманистические воспитательные системы вчера и сегодня. Под ред. Н. А. Селивановой. М., 2008.
18. Зязюн І. А. Педагогічна майстерність : підручник для студ. вищ. пед. навч. закладів. К. : Вища школа, 2004
19. Караковский В. А. Воспитательная система школы: Педагогические идеи и опыт формирования. М., 2002.
20. Караковский В. А., Новикова Л. И., Селиванова Н.Л. Воспитание? Воспитание... Воспитание!/: Теория и практика школьных воспитательных систем. Под ред. Н.Л.Селивановой. М., 2000.
21. Козлова С.А., Куликова Т.А. Дошкольная педагогика. М.: "Академия", 2006.
22. Конопляста С.Ю., Сак Т.В. Логопсихологія: Підручник для вищої школи. За ред. проф. М.К.Шеремет. К., 2013.
23. Кот М.З. Теорія і методика виховної роботи у допоміжній школі: Матеріали до курсу лекцій. К.:НПУ імені М.П. Драгоманова, 2011.
24. Лихачев Б. М. Философия воспитания. М., 2005.

25. Лихачев Б. Т. Теория эстетического воспитания школьников. М., 2001.
26. Логопедія: Підручник для вищої школи. За ред. проф. М.К.Шеремет. К. 2018.
27. Макаренко А. С. Избранные педагогические сочинения: В 2 т. М., 2002.
28. Маленкова Л.И. Теория и методика воспитания. Учебник. М.: Педагогическое общество России, 2004.
29. Марушкевич А.А., Постовий В.Г., Алексеєнко Т.Ф. та ін. Родинна педагогіка – К.: ПАРАПАН, 2002.
30. Марченко І.С. Спеціальна методика розвитку мовлення (логопедична робота з корекції порушень мовлення у дошкільників). К.: 2017.
31. Матвеева А.П. Методика физического воспитания в начальной школе. М.: ВЛАДОС-ПРЕСС, 2003.
32. Методика воспитательной работы: / Под ред. В.А. Слостенина. М.: «Академия», 2005.
33. Народна педагогіка: світовий досвід / Уклад.: А.І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко К.: Знання-прес, 2003
34. Никитин А. Ф. Педагогика прав человека. М., 1993.
35. Новикова Л. И. Педагогика детского коллектива. М., 2008.
36. Педагогика: Педагогические теории, системы, технологии. Под. ред. С.А.Смирнова. – М., 1998.
37. Пихтіна Н. П. Педагогічна творчість : навчальний посібник. Ніжин : НДУ, 2012.
38. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка К.:Абрис, 2010.
39. Поніманська Т.І., Дичківська І.М. Дошкільна педагогіка. Практикум. К.: ВидавничийДім "Слово", 2004.
40. Проблемы методов обучения в современной общеобразовательной школе. Под ред. Ю. К. Бабанского и др. М., 1980.
41. Производительный труд школьников. Под ред. В. А. Полякова. М., 2006.
42. Рожков М.И., Байбородова Л. В. Организация воспитательного процесса в школе. М., 2004.

43. Саламанкська декларація і рамки дій з освіти осіб з особливими потребами. Всесвітня конференція з освіти осіб з особливими потребами: доступ і якість. – Саламанка, Іспанія, ЮНЕСКО, 1994.
44. Селиванов В. С. Основы общей педагогики: Теория и методика воспитания. М., 2000.
45. Специальная дошкольная педагогика. Под.ред. Е.А.Стремвой. М., Академия, 2010.
46. Специальная педагогика. Под ред. Назаровой . М., Академия, 2009.
47. Станкин М. И. Психолого-педагогические основы физического воспитания. М., 2008.
48. Стефановская Т.А. Педагогика: Наука и искусство. М., 2007.
49. Сухомлинский В.А. Избранные педагогические сочинения. М., 1981. Т.3.
50. Теория и практика воспитания: Учеб. пособие / Под ред. Л. А. Байковой, Л. К. Гребенкиной, О.В.Еремкиной. Рязань, 1997.
51. Учебно-воспитательные комплексы – новый тип школы для XXI века / Под ред. И. Ф. Исаева. Белгород, 2011.
52. Франкл В. Человек для себя. М., 2002.
53. Харламов И.Ф. Педагогика: Учеб. пособие 2-е изд., перераб. и доп. М.: Высш. шк.; 1997
54. Хилтунен Е. Практическая монтессори-педагогика. М.: АЛЬТА-ПРИНТ 2005.
55. Чарльз Вебер Інтегрування дитини з аутизмом до навчання у масовому навчальному закладі (mainstreaming): досвід однієї школи. Путівник для вчителів: Навчально-методичний посібник. – Київ. – 2010.
56. Чередніченко Н.В. Спеціальна методика початкового навчання української мови. К.: «Слово», 2012.
57. Чистякова С. Н. Основы профессиональной ориентации школьников. М., 2003.